

שאלה: אני גדלתי בבית שמעריצים את דברי הרב קוק. ממילא גם מכבדים את הציונות. שרתתי בצה"ל. תוך כדי שירותי חזרתי למקורות וכעת ששחררתי חזרתי ללמוד ב"כולל-עֶרְב" שם מתבססים על לימוד "הלכה למעשה", תחום הקרוב מאד להתעניינותי. אבל באזור שם אני גר יש רק כולל של חרדים עוסקים בזה. ה"חברה" הם אנשים טובים וחמודים אבל מפעם לפעם הם עוקצים אותי על ששרתתי בצה"ל ואינם מסתירים שיש להם דיעה שלילית על כל מהלכי המדינה. מפעם לפעם הם לועגים לי: "מה תגיד על עקירת גוש קטיף? הרי שם החיילים שלך עשו זאת. ומה תגיד על יחס המזלזל במפלגת ציונים דתיים?". וכיוצא בזה עקיצות. מה עלי לענות ולהגיב? או שמא רק כדאי לשתוק ולסבול? או שמא לעזוב את הכולל הזה?

תשובה: יש בעיה אצל הרבה אנשים שהם אינם מסוגלים לחשוב במורכבות. הכל אצלם רק "שחור" או "לבן". פשוט בעיניהם כי כל צדיק הוא מושלם, ואוי ואבוי למי שיגיד שיש לו איזה טעות או פגם במדותיו. וכן כל רשע הוא בודאי מושחת, ואוי ואבוי למי שיגיד עליו דבר טוב. מי שימליץ זכות עליו, סימן על המליץ שגם הוא מקולקל.

אבל דרך התורה אינה כך. גם על צדיקים נפלאים, האבות והנביאים, מצאו חז"ל פגמים. וגם על רשעים נוראים, מצאו חז"ל לפעמים איזו מדה טובה. נכון, יותר קל בחיים לראות הכל "פשוט" בלי מורכבות. אבל זה איננו אמת ואינו נכון, אם רוצים לקיים את התורה.

ודאי שיש ליקויים בניהול מדינתנו. אבל גם בזמן שהרומאים שלטו עלינו, אמרו בפרקי אבות (תחילת פרק ג) "הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלי מוראה איש את רעהו חיים בלעו". כלומר למרות שהרומאים גזרו גזירות נגד הדת, וגם צלבו יהודים שקיימו את המצוות, נצטוינו להתפלל עבור הצלחתם בניהול המדינה. וכך גם ציוה ירמיה הנביא (כט, ז) כשיצאנו לגלות "וְדַרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגְלִיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בְעֵדָה אֵל ה', כִּי בְשָׁלוֹמָה יְהִי לָכֶם שְׁלוֹם".

ישנה תפילה שנהוגה בהרבה בתי כנסת בישראל לשאת ברכה ותפילה למען שלום מדינת ישראל וחייליה, ששליח הציבור קורא בקול רם לפני תפילת מוסף בשבת. ויש חרדים המתנגדים למנהג זה. זאת למרות שבחוץ לארץ נהגו כך בכל מדינות אירופה לברך את שליט המדינה ויועציו. מאיזה טעם מתנגדים חרדים לתפילה זאת? מפני הטעם שהזכרנו, "פשטות המחשבה". שאם מתנגדים אנו להליכים שליליים של השלטונות, כיצד נתפלל עבורם?

אלא הרב צבי יהודה קוק, בחכמתו הבהיר את הנושא. אמר "המדינה שלנו היא מבורכת וטובה. אבל הממשלה לפעמים טועה וכושלת". כלומר השרים, וגם ראש הממשלה, שהם קובעים את המדיניות בהרבה נושאים, הם החוטאים. אבל מדינת ישראל בכלליותה, מוסדות בטוח לאומי, הבריאות, המסחר, ועוד, כל אלו מועילים לעם ישראל מאד. גם ה"כולל" שם אתה נמצא, מקבלים האברכים תמיכה כספית כל חודש בחודשו מהמדינה. לפי סטטיסטיקה של שנת 2017, היו בישראל 79,000 אברכים המקבלים תמיכה כספית מהמדינה. בארצות הברית ובמדינות אירופה אין תמיכה כזאת! זה לא כל כך פשוט שהמדינה חייבת לתמוך בהם.

לכן תאמר לחבריך שלא יתנהגו בילדותיות. לא לראות הכל שחור. גם בין איש ואשתו יש לפעמים נפילות, ומיני התנגשויות מצערות. אבל "בגדול" הכל טוב והכל מועיל. יש מאמר חז"ל (בראשית רבה נה, ח) "שנאה מקלקלת את השורה". מרוב שנאה לרשעים, הללו שופכים את כל המים שיש בכלי, ואינם מתבוננים מה היו עושים אם לא יהיה להם מים כלל?

מה שהם מבזים את צה"ל, תשאל אותם הרי יש מספר עצום של ערבים העוינים לנו ורוצים להשמידנו (והם עשרות מליונים, גם בסוריה, עירק, מצרים, לבנון, גם בעזה, וגם בתוך שטחי מדינת ישראל). מה יעשו אזרחי ישראל אם לא היה לנו צה"ל? כלל גדול בתורה לא להיות כפוי טובה. מדרש "משנת רבי אליעזר" מלמד כי הכפוי טובה לחברו, סוף יהיה כפוי טובה גם להקב"ה. מדה רעה מושכת מדה רעה.

אם אפשר לך, תִּרְאֶה להם דברי הרב קוק (אגרות הראי"ה, ח"א עמ' שנד) שכתב לאחיו הצעיר:

ואתה שמואל יקירי, אם כי דבריך ישרים וברוח צדק ואמונה טהורה נאמרו מכל מקום נכון לנו להרחיב את דעתנו, ולדון לכף זכות את כל האדם, גם בדרך רחוקה ונפלאה. לעולם לא נכון לשכוח, כי בכל מלחמה ממלחמות הדעות, אחרי שהתסיסה עוברת, מוצאים המבַקרים בכל הצדדים גם אורות וגם צללים. וברוח דעת ויראת ד' נדע שכל עלילות מְצַעְדֵי-גבר וכל הגיוני-רוח איש ופעלם בעולם, בחוג גדול או קטן, הכל עָרוּךְ ומסודר מְקוֹרָא הדורות מראש [=הקב"ה], לעזור לשכלול העולם וקדמתו, להזרחת אורו.

ואם שאנחנו מתאמצים ללחום בעד אותם הדברים הקרובים לרוחנו, צריכים אנו שלא להיות מְכוּרִים בידי רגשותינו. ולדעת תמיד, שגם לרגשות הפוכות משלנו יש מקום רחב בעולם. ואלוהי הרוחות לכל

בשר, 'את הכל עשה יפה בעתו' (קהלת ג, יא). ורעיון זה, אע"פ שלא ימנע אותנו מלהלחם על הקדוש האמת והיקר לנו, אבל ימנע אותנו מליפול ברשת הקטנות, הזילותא והקפדנות, ונהיה תמיד מלאים אומץ רוח, מנוחת הנפש ובטחון בד' אוהב אמת, אשר 'לא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו' (תהלים לז, כח). [עד כאן דבריו].

ניכרים דברי אמת.